

MIĘDZYNARODOWA KONWENCJA W SPRAWIE LIKWIDACJI WSZELKICH FORM DYSKRYMINACJI RASOWEJ

otwarta do podpisu w Nowym Jorku dnia 7 marca 1966 r.
(Dz. U. z dnia 6 września 1969 r.)

W imieniu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej
RADA PAŃSTWA

POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ
podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 7 marca 1966 roku otwarta została do podpisu w Nowym Jorku Międzynarodowa konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji rasowej.

Po zaznajomieniu się z powyższą Konwencją Rada Państwa uznała ją i uznaje za słuszną z zastrzeżeniem, że Polska Rzeczpospolita Ludowa nie uważa się za związaną postanowieniami artykułu 22 tej Konwencji; oświadcza, że wymieniona Konwencja jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona, oraz przyrzeka, że będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został Akt niniejszy opatrzony pieczęcią Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Dano w Warszawie, dnia 9 października 1968 roku.

(Tekst konwencji zamieszczony jest w załączniku do niniejszego numeru)

ZAŁĄCZNIK MIĘDZYNARODOWA KONWENCJA W SPRAWIE LIKWIDACJI WSZELKICH FORM DYSKRYMINACJI RASOWEJ

Państwa Strony niniejszej Konwencji,

zważywszy, że Karta Narodów Zjednoczonych oparta jest na zasadach godności i równości przyrodzonych wszystkim ludziom i że wszystkie państwa członkowskie zobowiązały się do podjęcia we współpracy z Organizacją - wspólnych i indywidualnych akcji dla osiągnięcia jednego z celów Narodów Zjednoczonych, którym jest popieranie i zachęcanie do powszechnego poszanowania i przestrzegania praw człowieka i podstawowych wolności dla wszystkich, bez względu na różnicę rasy, płci, języka i wyznania,

zważywszy, że Powszechna deklaracja praw człowieka proklamuje, iż wszyscy ludzie rodzą się wolni i równi w swej godności i w swych prawach i że każdemu człowiekowi przysługują wszystkie prawa i wolności w niej wymienione, bez względu na jakiegokolwiek różnice, w szczególności bez względu na rasę, kolor skóry i pochodzenie narodowe,

zważywszy, że wszyscy ludzie są równi wobec prawa i że przysługuje im jednakowa ochrona prawna przed wszelką dyskryminacją i przed wszelkim podżeganiem do takiej dyskryminacji,

zważywszy, że Narody Zjednoczone potępiły kolonializm i wszelkie praktyki segregacji i dyskryminacji z nim związane, bez względu na formę i miejsce, w jakich one występują, i że Deklaracja w sprawie przyznania niepodległości krajom i narodom kolonialnym z dnia 14 grudnia 1960 roku (rezolucja Zgromadzenia Ogólnego 1514 (XV)) potwierdziła i uroczyście proklamowała konieczność szybkiej i bezwarunkowej ich likwidacji,

zważywszy, że Deklaracja Narodów Zjednoczonych w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji rasowej z dnia 20 listopada 1963 roku (rezolucja Zgromadzenia Ogólnego 1904 (XVIII)) uroczyście potwierdza konieczność szybkiej likwidacji dyskryminacji rasowej na całym świecie we wszystkich jej formach i przejawach oraz zapewnienia zrozumienia i poszanowania godności ludzkiej,

przekonane, że każda doktryna o wyższości opartej na różnicowaniu rasowym jest fałszywa pod względem naukowym, zasługująca na potępienie z moralnego punktu widzenia, niesłuszna i niebezpieczna społecznie oraz że nigdzie nie ma usprawiedliwienia dla dyskryminacji rasowej ani w teorii, ani w praktyce,

potwierdzając, że dyskryminacja między ludźmi z powodu rasy, koloru skóry czy pochodzenia etnicznego stanowi przeszkodę w przyjaznych i pokojowych stosunkach między narodami i może zakłócić pokój i bezpieczeństwo między ludami oraz harmonijne współżycie między ludźmi, nawet w obrębie jednego i tego samego państwa,

przekonane, że istnienie barier rasowych jest niezgodne z ideałami każdego społeczeństwa ludzkiego,

zaniepokojone przejawami dyskryminacji rasowej nadal występującymi na niektórych obszarach świata oraz polityką rządów opartą na doktrynie wyższości rasowej lub nienawiści rasowej, taką jak polityka apartheidu, segregacji lub separacji,

zdecydowane podjąć wszelkie niezbędne środki w celu szybkiej likwidacji dyskryminacji rasowej we wszelkich jej formach i przejawach oraz zapobiegać powstawaniu doktryn i praktyk rasistowskich i zwalczać je w celu pogłębienia zrozumienia między rasami i zbudowania społeczności międzynarodowej wolnej od wszelkich form segregacji i dyskryminacji rasowej,

biorąc pod uwagę Konwencję dotyczącą dyskryminacji w zakresie zatrudnienia i wykonywania zawodu, przyjętą w 1958 roku przez Międzynarodową Organizację Pracy, oraz Konwencję w sprawie zwalczania dyskryminacji w dziedzinie oświaty, przyjętą w 1960 roku przez Organizację Narodów Zjednoczonych dla Wychowania, Nauki i Kultury,

pragnąc wprowadzić w życie zasady zawarte w Deklaracji Narodów Zjednoczonych w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji rasowej i zapewnić jak najszybsze podjęcie praktycznych środków dla osiągnięcia tego celu,

uzgodniły, co następuje:

CZĘŚĆ I

Artykuł 1

1. W niniejszej Konwencji wyrażenie "dyskryminacja rasowa" oznacza wszelkie zróżnicowanie, wykluczenie, ograniczenie lub uprzywilejowanie z powodu rasy, koloru skóry, urodzenia, pochodzenia narodowego lub etnicznego, które ma na celu lub pociąga za sobą przekreślenie bądź uszczuplenie uznania, wykonywania lub korzystania, na zasadzie równości z praw człowieka i podstawowych wolności w dziedzinie politycznej, gospodarczej, społecznej i kulturalnej lub w jakiegokolwiek innej dziedzinie życia publicznego.
2. Niniejsza Konwencja nie ma zastosowania do zróżnicowania, wykluczenia, ograniczenia lub uprzywilejowania, ustalanych przez Państwo Stronę niniejszej Konwencji w zależności od tego, czy chodzi o własnych obywateli, czy też o osoby nie posiadające jego obywatelstwa.
3. Żadne postanowienie niniejszej Konwencji nie może być interpretowane jako naruszające w jakikolwiek sposób przepisy prawne Państw Stron Konwencji dotyczące narodowości, obywatelstwa lub naturalizacji, pod warunkiem że przepisy takie nie dyskryminują żadnej określonej narodowości.
4. Specjalne środki podjęte wyłącznie w celu zapewnienia odpowiedniego rozwoju pewnych grup rasowych czy etnicznych lub jednostek, potrzebujących takiej ochrony, jaka może być konieczna do zapewnienia tym grupom lub jednostkom wykonywania lub korzystania na zasadach równości z praw człowieka i podstawowych wolności, nie będą uważane za dyskryminację rasową, pod warunkiem jednak, że środki te nie będą prowadzić w konsekwencji do utrzymywania odrębnych praw dla różnych grup rasowych i nie pozostaną w mocy po osiągnięciu celów, dla których zostały podjęte.

Artykuł 2

1. Państwa Strony Konwencji potępiają dyskryminację rasową i zobowiązują się prowadzić przy pomocy wszelkich właściwych środków i bezzwłocznie politykę zmierzającą do likwidacji dyskryminacji rasowej we wszystkich jej formach oraz do pogłębienia zrozumienia między wszystkimi rasami i w tym celu:
  - a) każde Państwo Strona Konwencji zobowiązuje się nie dokonywać żadnych aktów lub stosować praktyk stanowiących dyskryminację rasową przeciwko osobom, grupom osób lub instytucjom i zapewnić, by wszystkie władze i instytucje publiczne, tak ogólnokrajowe, jak i lokalne, działały

- zgodnie z tym zobowiązaniem;
- b) każde Państwo Strona Konwencji zobowiązuje się, że nie będzie udzielać poparcia, występować w obronie ani podtrzymywać dyskryminacji rasowej stosowanej przez jakiejkolwiek osoby lub organizacje;
  - c) każde Państwo Strona Konwencji podejmie skuteczne środki w celu dokonania przeglądu polityki rządowej ogólnokrajowej i lokalnej oraz zmiany, uchylenia lub unieważnienia wszelkich ustaw i przepisów, których skutkiem jest stwarzanie dyskryminacji rasowej lub utrwalenie jej tam, gdzie ona istnieje;
  - d) każde Państwo Strona Konwencji przy użyciu wszelkich właściwych środków, włączając w to - jeżeli okoliczności tego wymagają - środki ustawodawcze, zabroni i położy kres dyskryminacji rasowej uprawianej przez jakiejkolwiek osoby, grupy osób lub organizacje;
  - e) każde Państwo Strona Konwencji zobowiązuje się popierać, w odpowiednich wypadkach, integracjonistyczne wielorasowe organizacje i ruchy oraz stosować inne środki mające na celu likwidację barier między rasami i przeciwdziałać wszystkiemu, co zmierza do umocnienia podziału rasowego.
2. Państwa Strony Konwencji podejmą - jeżeli okoliczności tego wymagają - specjalne i konkretne środki w dziedzinie społecznej, gospodarczej, kulturalnej i innych dziedzinach dla zapewnienia odpowiedniego rozwoju i ochrony określonych grup rasowych i jednostek do nich należących w celu zagwarantowania im na zasadach równości pełnego korzystania z praw człowieka i podstawowych wolności. Środki te w żadnym wypadku nie powinny pociągać za sobą utrzymania nierównych lub odrębnych praw dla różnych grup rasowych po osiągnięciu celów, dla których zostały podjęte.

Artykuł 3

Państwa Strony Konwencji potępiają szczególnie segregację rasową i apartheid i zobowiązują się zapobiegać na terytoriach podległych ich jurysdykcji wszelkim tego rodzaju praktykom, zakazać takich praktyk i wykorzeniać je.

Artykuł 4

Państwa Strony Konwencji potępiają wszelką propagandę i wszelkie organizacje oparte na ideach lub teoriach o wyższości jednej rasy lub grupy osób określonego koloru skóry lub pochodzenia etnicznego bądź usiłujące usprawiedliwić czy popierać nienawiść i dyskryminację rasową w jakiejkolwiek postaci oraz zobowiązują się podjąć niezwłocznie właściwe środki zmierzające do wykorzeniaenia wszelkiego podżegania do tego rodzaju dyskryminacji bądź też aktów dyskryminacji i w tym celu uwzględniając zasady zawarte w Powszechnej deklaracji praw człowieka oraz prawa szczegółowo określone w artykule 5 niniejszej Konwencji zobowiązują się między innymi:

- a) uznać za przestępstwo podlegające karze zgodnie z prawem wszelkie rozpowszechnianie idei opartych na wyższości lub nienawiści rasowej, wszelkie podżeganie do dyskryminacji rasowej, jak również wszelkie akty przemocy lub podżeganie do tego rodzaju aktów wobec jakiejkolwiek rasy bądź grupy osób o innym kolorze skóry lub innego pochodzenia etnicznego, a także udzielanie pomocy w prowadzeniu działalności rasistowskiej, włączając w to finansowanie tej działalności;
- b) uznać za nielegalne organizacje mające na celu popieranie dyskryminacji rasowej i podżeganie do niej oraz wprowadzić zakaz ich działalności, jak również zorganizowanej i wszelkiej innej działalności propagandowej mającej takie same cele oraz uznać udział w takich organizacjach lub w takiej działalności za przestępstwo podlegające karze zgodnie z prawem;
- c) nie zezwalać władzom i instytucjom publicznym, tak ogólnokrajowym, jak i lokalnym, na podżeganie do dyskryminacji rasowej czy też na popieranie jej.

Artykuł 5

Zgodnie z podstawowymi obowiązkami określonymi w artykule 2 niniejszej Konwencji Państwa Strony Konwencji zobowiązują się wydać zakaz dyskryminacji rasowej we wszelkich jej formach i wyeliminować ją oraz zagwarantować wszystkim bez różnicy rasy, koloru skóry, pochodzenia narodowego bądź

etnicznej równość wobec prawa, a zwłaszcza korzystanie z następujących praw:

- a) prawa do równego traktowania przed sądami i wszystkimi innymi organami wymiaru sprawiedliwości;
- b) prawa do osobistego bezpieczeństwa i do ochrony przez państwo przed przemocą lub naruszeniem nietykalności cielesnej bądź przez urzędników państwowych, bądź przez jakąkolwiek jednostkę, grupę lub instytucję;
- c) praw politycznych, w szczególności prawa do udziału w wyborach - do głosowania i do kandydowania - na zasadzie powszechnego i równego prawa wyborczego, do uczestniczenia w rządzie, jak również w kierowaniu sprawami publicznymi na wszystkich szczeblach oraz prawa do równego dostępu do służby publicznej;
- d) innych praw obywatelskich, w szczególności:
  - i. prawa swobodnego poruszania się i wyboru miejsca zamieszkania w obrębie granic państwa;
  - ii. prawa do opuszczenia jakiegokolwiek kraju, również własnego, oraz powrotu do swego kraju;
  - iii. prawa do obywatelstwa;
  - iv. prawa do zawierania małżeństwa i do wyboru małżonka;
  - v. prawa do własności, zarówno indywidualnie, jak i wspólnie z innymi;
  - vi. prawa do dziedziczenia;
  - vii. prawa do wolności myśli, sumienia i wyznania;
  - viii. prawa do wolności poglądów i wypowiedzania ich;
  - ix. prawa do wolności pokojowych zgromadzeń i do zrzeszania się;
- e) praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych, w szczególności:
  - i. prawa pracy, swobodnego wyboru zatrudnienia, sprawiedliwych i zadowalających warunków pracy, do ochrony przed bezrobociem, do równej płacy za równą pracę, do sprawiedliwego i zadowalającego wynagrodzenia;
  - ii. prawa do tworzenia związków zawodowych i należenia do nich;
  - iii. prawa do mieszkania;
  - iv. prawa do publicznej ochrony zdrowia, opieki lekarskiej oraz ubezpieczeń społecznych i świadczeń socjalnych;
  - v. prawa do oświaty i szkolenia zawodowego;
  - vi. prawa do równego udziału w działalności kulturalnej;
- f) prawa dostępu do wszystkich miejsc i urządzeń przeznaczonych do publicznego użytku, takich jak transport, hotele, restauracje, kawiarnie, teatry i parki.

Artykuł 6

Państwa Strony Konwencji zapewnią za pośrednictwem właściwych sądów krajowych i innych instytucji państwowych wszystkim osobom podległym ich jurysdykcji skuteczną obronę i środki ochrony przeciwko wszelkim aktom dyskryminacji rasowej, naruszającym wbrew postanowieniom niniejszej Konwencji prawa człowieka i podstawowe wolności, jak również zagwarantują im prawo dochodzenia przed tymi sądami słusznego i odpowiedniego odszkodowania lub zadośćuczynienia za wszelkie szkody poniesione w wyniku tego rodzaju dyskryminacji.

Artykuł 7

Państwa Strony Konwencji zobowiązują się podjąć niezwłocznie skuteczne środki, zwłaszcza w dziedzinie oświaty, wychowania, kultury i informacji, w celu zwalczania przesądów prowadzących do dyskryminacji rasowej oraz w celu popierania wzajemnego zrozumienia, tolerancji i przyjaźni między narodami i grupami rasowymi lub etnicznymi, jak również propagowania celów i zasad Karty Narodów Zjednoczonych, Powszechnej deklaracji praw człowieka, Deklaracji Narodów Zjednoczonych w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji rasowej oraz niniejszej Konwencji.

CZĘŚĆ II

Artykuł 8

1. Utworzony zostanie Komitet do spraw likwidacji dyskryminacji rasowej (zwany dalej Komitetem), składający się z osiemnastu ekspertów o wysokim poziomie moralnym i uznanej bezstronności, wybieranych przez Państwa Strony Konwencji spośród swych obywateli, którzy będą wykonywali swe funkcje w imieniu własnym; wzięta zostanie pod uwagę konieczność zapewnienia właściwej reprezentacji geograficznej oraz reprezentacji różnych form cywilizacji, jak również głównych systemów prawnych.
2. Członkowie Komitetu będą wybierani w tajnym głosowaniu z listy osób wyznaczonych przez Państwa Strony Konwencji. Każde z tych państw będzie mogło wyznaczyć jedną osobę z pośród swych obywateli.
3. Pierwsze wybory odbędą się po upływie sześciu miesięcy od daty wejścia w życie niniejszej Konwencji. Co najmniej na trzy miesiące przed datą każdego wyborów Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych wystosuje list do Państw Stron Konwencji z zaproszeniem do zgłoszenia kandydatur w ciągu dwóch miesięcy. Sekretarz Generalny przygotowuje ułożoną w porządku alfabetycznym listę wszystkich osób zgłoszonych w ten sposób, z wymienieniem państw, które je zgłosiły, i przedstawi tę listę Państwom Stronom Konwencji.
4. Wybory członków Komitetu odbędą się na zebraniu Państw Stron Konwencji, zwołanym przez Sekretarza Generalnego w siedzibie Organizacji Narodów Zjednoczonych. Na tym zebraniu, na którym quorum będzie stanowiło dwie trzecie liczby Państw Stron Konwencji, zostaną uznani za wybranych do Komitetu ci kandydaci, którzy otrzymają największą liczbę głosów i absolutną większość głosów obecnych i głosujących przedstawicieli Państw Stron Konwencji.
5. **a)** Członkowie Komitetu będą wybierani na okres czterech lat. Jednakże mandaty dziewięciu członków wybranych w pierwszych wyborach wygasną po upływie dwóch lat; nazwiska tych dziewięciu członków zostaną ustalone zaraz po pierwszych wyborach, w drodze losowania przez przewodniczącego Komitetu.
b) Państwo Strona Konwencji, którego ekspert przestał sprawować funkcję członka Komitetu, wyznaczy spośród swych obywateli dla obsadzenia zwolnionego miejsca innego eksperta, podlegającego zatwierdzeniu przez Komitet.
6. Państwa Strony Konwencji będą ponosiły wydatki członków Komitetu w okresie pełnienia przez nich obowiązków w Komitecie.

Artykuł 9

1. Państwa Strony Konwencji zobowiązują się przedstawić Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych, w celu rozpatrzenia przez Komitet, sprawozdanie o środkach ustawodawczych, sądowych, administracyjnych i innych, zastosowanych w celu wprowadzenia w życie postanowień niniejszej Konwencji:
  - a)** w ciągu jednego roku od dnia, w którym konwencja weszła w życie dla danego państwa, i
  - b)** następnie co dwa lata, oraz w każdym wypadku, gdy Komitet tego zażąda. Komitet może zażądać od Państw Stron Konwencji dodatkowych informacji.
2. Komitet będzie przedstawiał Zgromadzeniu Ogólnemu Narodów Zjednoczonych, za pośrednictwem Sekretarza Generalnego, roczne sprawozdania ze swej działalności; Komitet może wysuwać sugestie i zalecenia ogólne opierając się na analizie sprawozdań i informacji otrzymanych od Państw Stron Konwencji. Takie sugestie i ogólne zalecenia będą przedstawiane przez Komitet Zgromadzeniu Ogólnemu wraz z ewentualnymi uwagami Państw Stron niniejszej Konwencji.

Artykuł 10

2. Komitet uchwali swój regulamin wewnętrzny.
3. Komitet powoła funkcjonariuszy na okres dwóch lat.
4. Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych zapewni funkcjonowanie Sekretariatu Komitetu.

5. Posiedzenia Komitetu będą się normalnie odbywały w siedzibie Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 11

1. Jeżeli jedno z Państw Stron Konwencji będzie uważało, że inne Państwo Strona Konwencji nie wykonuje postanowień niniejszej Konwencji, będzie mogło przedstawić tę sprawę Komitetowi. Komitet przekaże wówczas to powiadomienie zainteresowanemu Państwu Stronie Konwencji. Państwo to w ciągu trzech miesięcy przedstawi Komitetowi pisemne wyjaśnienie lub oświadczenie naświetlające sprawę oraz ewentualnie wskazujące środki zaradcze podjęte przez to państwo.
2. Jeżeli w ciągu sześciu miesięcy od otrzymania przez dane państwo pierwszego powiadomienia sprawa nie zostanie załatwiona ku zadowoleniu obu stron bądź w drodze dwustronnych rokowań, bądź w jakimkolwiek innym dostępnym dla nich trybie, każde z tych państw będzie miało prawo ponownie skierować sprawę do Komitetu poprzez zawiadomienie Komitetu, a także drugiego państwa.
3. Komitet może rozpatrzyć sprawę przedstawioną mu zgodnie z ustępem 2 niniejszego artykułu dopiero po stwierdzeniu, że zostały zastosowane i wyczerpane w tej sprawie wszystkie możliwe wewnętrzne środki zaradcze, zgodnie z powszechnie uznanymi zasadami prawa międzynarodowego. Zasada ta nie będzie stosowana w wypadku nieuzasadnionej zwłoki w zastosowaniu tych środków.
4. Komitet może w każdej sprawie przedstawionej mu do rozpatrzenia zażądać od zainteresowanych Państw Stron Konwencji dostarczenia mu dodatkowych informacji związanych z tą sprawą.
5. W razie rozpatrywania przez Komitet jakiegokolwiek sprawy na podstawie niniejszego artykułu, zainteresowane Państwa Strony Konwencji mają prawo wyznaczyć swych przedstawicieli, którzy będą brali udział bez prawa głosowania w posiedzeniach Komitetu podczas rozpatrywania danej sprawy.

Artykuł 12

1. **a)** Po otrzymaniu i zbadaniu przez Komitet wszystkich informacji, które uzna on za niezbędne, przewodniczący Komitetu wyznaczy Komisję pojedynczą ad hoc (zwaną dalej "Komisją"), złożoną z pięciu osób spośród członków Komitetu lub spoza Komitetu. Członkowie Komisji będą wyznaczani za jednomyślną zgodą stron będących w sporze, a jej dobre usługi będą udostępniane zainteresowanym państwom w celu polubownego rozstrzygnięcia sprawy na zasadzie przestrzegania postanowień niniejszej Konwencji.
- b)** Jeżeli w ciągu trzech miesięcy państwa będące stronami w sporze nie osiągną porozumienia co do całego lub co do części składu Komisji, członkowie Komisji, co do których państwa będące stronami w sporze nie są zgodne, zostaną wybrani przez Komitet większością dwóch trzecich głosów w tajnym głosowaniu spośród członków Komitetu.
2. Członkowie Komisji będą pełnili swe funkcje w imieniu własnym. Nie będą mogli być członkami Komisji obywatele państw będących stronami w sporze ani państwa nie będącego stroną niniejszej Konwencji.
3. Komisja wybierze swego przewodniczącego i uchwali swój regulamin wewnętrzny.
4. Posiedzenia Komisji będą się normalnie odbywały w siedzibie Organizacji Narodów Zjednoczonych lub w innym odpowiednim miejscu ustalonym przez Komisję.
5. Sekretariat przewidziany w artykule 10 ustęp 3 niniejszej Konwencji będzie również obsługiwał Komisję, jeżeli na skutek sporu między Państwami Stronami Konwencji zostanie ona powołana.
6. Państwa będące stronami w sporze będą pokrywały w równych częściach wszystkie wydatki członków Komisji w wysokości ustalonej przez Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych.
7. Sekretarz Generalny będzie w razie konieczności upoważniony do pokrycia wydatków członków Komisji przed zwrotem tych kosztów przez państwa będące stronami w sporze, zgodnie z postanowieniami ustępu 6 niniejszego artykułu.

8. Informacje otrzymane i zbadane przez Komitet zostaną udostępnione Komisji. Komisja będzie mogła zwrócić się do zainteresowanych państw z prośbą o dostarczenie dodatkowych informacji dotyczących rozpatrywanej sprawy.

Artykuł 13

2. Komisja, po wszechstronnym rozpatrzeniu sprawy, przygotowuje i przedstawi przewodniczącemu Komitetu sprawozdanie zawierające jej wnioski dotyczące stanu faktycznego sporu między stronami oraz zalecenia, jakie uważa za właściwe dla osiągnięcia polubownego załatwienia sporu.
3. Przewodniczący Komitetu przekaze sprawozdanie Komisji każdemu z państw będących stronami w sporze. Państwa te poinformują przewodniczącego Komitetu w ciągu trzech miesięcy, czy przyjmują zalecenia zawarte w sprawozdaniu Komisji, czy też ich nie przyjmują.
4. Po upływie okresu przewidzianego w ustępie 2 niniejszego artykułu przewodniczący Komitetu przekaze sprawozdanie Komisji oraz oświadczenia zainteresowanych państw innym Państwom Stronom niniejszej Konwencji.

Artykuł 14

1. Każde Państwo Strona Konwencji może w każdej chwili oświadczyć, że uznaje kompetencję Komitetu do przyjmowania i rozpatrywania skarg osób lub grup osób podlegających jurysdykcji tego państwa stwierdzających, że są ofiarami naruszenia przez to państwo któregośkolwiek z praw wymienionych w niniejszej Konwencji. Komitet nie będzie przyjmował żadnych skarg dotyczących Państwa Strony Konwencji, które nie złożyło takiego oświadczenia.
2. Każde Państwo Strona Konwencji, które złoży oświadczenie przewidziane w ustępie 1 niniejszego artykułu, może utworzyć lub wskazać organ w jego systemie prawnym, który będzie właściwy do przyjmowania i rozpatrywania petycji od osób lub grup osób podlegających jurysdykcji tego państwa, twierdzących, że są ofiarami naruszenia któregośkolwiek z praw wymienionych w niniejszej Konwencji i że wyczerpały wszystkie inne dostępne krajowe środki ochrony prawnej.
3. Oświadczenie złożone zgodnie z ustępem 1 niniejszego artykułu oraz notyfikacja wskazująca nazwę każdego organu utworzonego lub wskazanego zgodnie z ustępem 2 niniejszego artykułu zostaną złożone przez Państwo Stronę Konwencji u Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych, który przekaze ich kopie innym Państwom Stronom Konwencji. Oświadczenie może być w każdej chwili wycofane drogą notyfikacji skierowanej do Sekretarza Generalnego, ale wycofanie to nie będzie miało wpływu w odniesieniu do skarg już rozpatrywanych przez Komitet.
4. Organ utworzony lub wskazany zgodnie z ustępem 2 niniejszego artykułu będzie prowadził rejestr petycji, a uwierzytelnione kopie tego rejestru będą corocznie przekazywane właściwą drogą Sekretarzowi Generalnemu, z tym że ich treść nie będzie publicznie ujawniana.
5. W przypadku gdy wnoszący petycję nie uzyska zadowolającego załatwienia sprawy przez organ utworzony lub wskazany zgodnie z ustępem 2 niniejszego artykułu, ma on prawo przekazać sprawę w ciągu sześciu miesięcy Komitetowi.
6.
  - a) Treść każdej nadesłanej do Komitetu skargi zostanie przez Komitet, w drodze poufnej, przekazana do wiadomości Państwu Stronie Konwencji, któremu zarzuca się naruszenie któregośkolwiek z postanowień niniejszej Konwencji, jednakże tożsamość zainteresowanej osoby lub grupy osób nie będzie ujawniana bez ich wyraźnej zgody. Komitet nie będzie przyjmował skarg anonimowych.
  - b) Państwo powiadomione o treści skargi przedstawi w ciągu trzech miesięcy Komitetowi pisemne wyjaśnienia lub oświadczenia naświetlające sprawę oraz ewentualnie wskazujące środki zaradcze podjęte przez to państwo.
7.
  - a) Komitet rozpatrzy skargi w świetle wszystkich informacji udostępnionych mu przez zainteresowane Państwo Stronę Konwencji i przez wnoszącego petycję. Komitet nie będzie rozpatrywał żadnych skarg przed upewnieniem się, że wnoszący petycję wyczerpał wszystkie dostępne krajowe środki ochrony prawnej. Zasada ta nie będzie jednak stosowana w wypadku nieuzasadnionej zwłoki w zastosowaniu tych środków.

- b) Komitet przekaże swoje propozycje i ewentualne zalecenia zainteresowanemu Państwu Stronie Konwencji oraz wnoszącemu petycję.
- 8. Komitet włączy do swego rocznego sprawozdania streszczenie tego rodzaju skarg i, w razie potrzeby, streszczenie wyjaśnień i oświadczeń zainteresowanych Państw Stron Konwencji oraz swych propozycji i zaleceń.
- 9. Komitet będzie mógł wykonywać funkcje przewidziane w niniejszym artykule dopiero wtedy, gdy co najmniej dziesięć Państw Stron niniejszej Konwencji złoży oświadczenie zgodnie z ustępem 1 niniejszego artykułu.

Artykuł 15

- 1. Do czasu zrealizowania celów Deklaracji w sprawie przyznania niepodległości krajom i narodom kolonialnym, zawartej w rezolucji Zgromadzenia Ogólnego 1514 (XV) z dnia 14 grudnia 1960 roku, postanowienia niniejszej Konwencji nie będą w żaden sposób ograniczały prawa do wnoszenia petycji przyznanego tym narodom przez inne dokumenty międzynarodowe lub przez Organizację Narodów Zjednoczonych i jej organizacje wyspecjalizowane.
- 2. a) Komitet utworzony na podstawie artykułu 8 ustęp 1 niniejszej Konwencji będzie otrzymywał kopie petycji od organów Organizacji Narodów Zjednoczonych, które zajmują się sprawami mającymi bezpośredni związek z zasadami i celami niniejszej Konwencji, oraz będzie przekazywał tym organom opinie i zalecenia co do tych petycji, w czasie rozpatrywania petycji pochodzących od mieszkańców terytoriów powierniczych lub niesamodzielnych albo wszelkich innych terytoriów, do których odnosi się rezolucja 1514 (XV) Zgromadzenia Ogólnego, i poruszających sprawy objęte niniejszą Konwencją, które zostały wniesione do tych organów.
- b) Komitet będzie otrzymywał od właściwych organów Organizacji Narodów Zjednoczonych kopie sprawozdań o środkach ustawodawczych, sądowych, administracyjnych i innych, bezpośrednio związanych z zasadami i celami niniejszej Konwencji, a które zostały zastosowane przez państwa zarządzające na terytoriach wymienionych w punkcie (a) niniejszego ustępu, oraz będzie przekazywał tym organom swe opinie i zalecenia.
- 3. Komitet będzie włączał do swego sprawozdania dla Zgromadzenia Ogólnego streszczenie petycji i sprawozdań otrzymanych od organów Organizacji Narodów Zjednoczonych, jak również swoje opinie i zalecenia dotyczące wymienionych petycji i sprawozdań.
- 4. Komitet będzie zwracał się do Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych o wszelkie znajdujące się w jego posiadaniu informacje związane z celami niniejszej Konwencji, a dotyczące terytoriów wymienionych w punkcie (a) ustępu 2 niniejszego artykułu.

Artykuł 16

Postanowienia niniejszej Konwencji dotyczące uregulowania sporów lub załatwiania skarg będą stosowane bez uszczerbku dla innych metod postępowania, mających na celu regulowanie sporów lub załatwienie skarg w sprawie dyskryminacji, a ustalonych w dokumentach konstytucyjnych Organizacji Narodów Zjednoczonych i jej organizacji wyspecjalizowanych lub w uchwalonych przez nie konwencjach i nie będą stanowiły dla Państw Stron niniejszej Konwencji przeszkody w stosowaniu innych metod postępowania w celu uregulowania jakiegoś sporu zgodnie z wiążącymi te państwa ogólnymi lub specjalnymi umowami międzynarodowymi.

CZĘŚĆ III

Artykuł 17

1. Niniejsza Konwencja będzie otwarta do podpisu dla każdego państwa będącego członkiem Organizacji Narodów Zjednoczonych lub którejs z jej organizacji wyspecjalizowanych, dla każdego państwa będącego stroną Statutu Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości i dla każdego innego państwa, do którego zwróci się Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych z zaproszeniem, aby stało się stroną niniejszej Konwencji.
2. Niniejsza Konwencja podlega ratyfikacji. Dokumenty ratyfikacyjne będą składane Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 18

1. Niniejsza Konwencja będzie otwarta do przystąpienia dla każdego państwa wymienionego w artykule 17 ustęp 1 Konwencji.
2. Przystąpienie zostaje dokonane przez złożenie dokumentu przystąpienia Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 19

1. Niniejsza Konwencja wejdzie w życie trzydziestego dnia od dnia złożenia Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych dwudziestego siódmego dokumentu ratyfikacyjnego lub dokumentu przystąpienia.
2. Dla każdego państwa, które ratyfikuje niniejszą Konwencję albo do niej przystąpi po złożeniu dwudziestego siódmego dokumentu ratyfikacyjnego lub dokumentu przystąpienia, wejdzie ona w życie trzydziestego dnia od dnia złożenia przez to państwo dokumentu ratyfikacyjnego lub dokumentu przystąpienia.

Artykuł 20

1. Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych będzie przyjmował i przekazywał wszystkim państwom, które są lub mogą stać się stronami niniejszej Konwencji, zastrzeżenia zgłoszone w chwili ratyfikacji lub przystąpienia. Każde państwo, które sprzeciwia się tym zastrzeżeniom, zawiadomi Sekretarza Generalnego w ciągu dziewięćdziesięciu dni od daty zawiadomienia go o tych zastrzeżeniach, że ich nie przyjmuje.
2. Zastrzeżenie nie dające się pogodzić z przedmiotem i celem niniejszej Konwencji, a także zastrzeżenie, które w rezultacie mogłoby paraliżować działalność któregośkolwiek z organów utworzonych na mocy Konwencji, nie jest dopuszczalne. Zastrzeżenie zostanie uznane za należące do wyżej określonej kategorii, jeżeli co najmniej dwie trzecie Państw Stron niniejszej Konwencji sprzeciwia się temu zastrzeżeniu.
3. Zastrzeżenia mogą być w każdej chwili wycofane przez notyfikację skierowaną do Sekretarza Generalnego. Notyfikacja taka nabiera mocy w dniu jej otrzymania.

Artykuł 21

Każde Państwo Strona Konwencji może ją wypowiedzieć w drodze notyfikacji skierowanej do Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych. Wypowiedzenie nabierze mocy obowiązującej po upływie roku od dnia otrzymania notyfikacji przez Sekretarza Generalnego.

Artykuł 22

Każdy spór między dwoma lub więcej Państwami Stronami Konwencji dotyczący interpretacji lub stosowania niniejszej Konwencji, który nie zostanie rozstrzygnięty w drodze rokowań lub przez zastosowanie procedury wyraźnie ustalonej w niniejszej Konwencji, zostanie przekazany - na wniosek którejkolwiek ze stron w sporze - do rozstrzygnięcia Międzynarodowemu Trybunałowi Sprawiedliwości, chyba że strony będące w sporze zgodzą się na inny tryb uregulowania sporu.

Artykuł 23

1. Każde Państwo Strona Konwencji może w każdej chwili, w drodze notyfikacji skierowanej do Sekretarza Generalnego, wystąpić z wnioskiem o zrewidowanie niniejszej Konwencji.
2. Zgromadzenie Ogólne zdecyduje, jakie kroki należy ewentualnie podjąć w związku z tego rodzaju wnioskiem.

Artykuł 24

Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych będzie zawiadamiał wszystkie Państwa określone w artykule 17 ustęp 1 niniejszej Konwencji o:

- a) złożeniu podpisów oraz dokumentów ratyfikacyjnych i dokumentów przystąpienia zgodnie z artykułami 17 i 18;
- b) dacie wejścia w życie niniejszej Konwencji zgodnie z artykułem 19;
- c) skargach i oświadczeniach otrzymanych zgodnie z artykułami 14, 20 i 23;
- d) wypowiedzeniach dokonanych zgodnie z artykułem 21.

Artykuł 25

1. Niniejsza Konwencja, której teksty angielski, chiński, francuski, hiszpański i rosyjski są jednakowo autentyczne, zostanie złożona na przechowanie w archiwach Organizacji Narodów Zjednoczonych.
2. Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych przekaze uwierzytelnione kopie niniejszej Konwencji wszystkim państwom należącym do którejkolwiek z kategorii określonych w artykule 17 ustęp 1 Konwencji.

Na dowód czego niżej podpisani, należycie upoważnieni przez swoje Rządy, podpisali niniejszą Konwencję, otwartą do podpisu w Nowym Jorku, dnia siódmego marca tysiąc dziewięćset sześćdziesiątego szóstego roku.